

## EU kompenserer bedre end Danmark

De fleste europæiske lande medregner også kopiering på medier som mp3-afspillere og smartphones, når kulturlivet skal kompenseres. Men ikke Danmark.

## Den søde jul Tradition eller satire?

Folketeatret viser traditionen tro ærkeklassikeren 'Nøddebo Præstegaard', men vi har også brug for at tage en pause fra hele juleræset i satiren.

## Stigende eksport af dansk teater

Flere danske teaterstykker bliver opført i udlandet. Men det kræver en lang og sej indsats. Og så mangler der støttemuligheder.

#07 2015

MAGASINET

# SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

Skuespilchef Morten Kirkskov:

## Èt ensemble og flere unge



# Langt fra Viggo Mortensen

Men små filmbudgetter gi'r flere muligheder



## SEKRETARIAT FOR DANSK SKUESPILLERFORBUND OG FILMEX

### SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund

og udkommer 8 gange årligt.w  
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. årligt

#### MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,  
Tagensvej 85, 3. sal  
2200 København N  
Telefon: 33 24 22 00  
Fax: 33 24 81 59  
Mandag-fredag 9-12 og 13-15.  
dsf@skuespillerforbundet.dk  
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:  
ck@skuespillerforbundet.dk  
Redaktion: Charlotte Kiberg (redaktør),  
Katja Holm (ansvarshavende).

Annoncer sendes til: Jette Rydder  
jr@skuespillerforbundet.dk.  
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må  
maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum.)

Tryk: KLS Grafisk Hus.  
Design: ad-man.dk.

#### ANNONCEPRISER OG FORMATER (b x h)

Helside annonce (170 x 270) 9.000 kr.  
Bagsiden (190 x 260 + beskæring) 9.000 kr.  
2/3 side annonce (170 x 192) 6.500 kr.  
1/2 side annonce (170 x 133) 5.000 kr.  
1/3 side annonce - horisontal (170 x 60) 2.500 kr.  
1/3 side annonce - vertikal (54 x 270) 3.500 kr.  
Visitkort-annonce (83 x 58) 700 kr.  
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)  
Medlemsannoncer (83 x 58) 350 kr.  
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format.  
Alle priser tillægges moms.  
Særlige annonceønsker:  
Kontakt Jette Rydder - tlf. 33 24 22 00

#### DSF'S BESTYRELSE

Katja Holm (formand), Nastja Arcel, Daniel  
Bevensee, Kristine M. Brendstrup, Adam Brix,  
Christian Damsgaard, Frank Gundersen, Thomas  
Præstegaard, Rebekka Lund, Ulla Ricklander,  
Magnus Bruun, Anne Voigt Christiansen,  
Søren Bang Jensen, Johanne Nørregård-Nielsen,  
Benjamin Boe Rasmussen, Andreas Jebro (sup-  
pleant), Peder Holm Johansen (suppleant)

#### DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Katja Holm  
Sekretariatschef: Anna-Katrine Olsen  
Vicesekretariatschef: Kim Hansen  
Kommunikationschef: Charlotte Kiberg  
Chefjurist: Maj Hagstrøm  
Juridiske konsulenter: Magnus Homann Poulsen,  
Jørgen Byrdal Kloch Larsen, Morten Lisby og  
Berit Lassen (orlov)  
Socialkonsulent: Nanna Møller  
Sekretær: Hanne Årlund  
Kursussekretær: Karin Iwersen  
Sekretær for formand og sekretariatschef:  
Tine Fangel  
Regnskabschef og Filmex: Heidi Holm Madsen  
Webmaster og Filmex: Jette Rydder  
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt  
IT- manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen  
Filmex-medarbejder: Thomas Heldrup Christensen  
Projektmedarbejder: Kasper Grande  
Omstilling: Bente Wittenborg



541 Trykkeri 016



No. 001  
KLIMA-NEUTRAL  
TRYKSAG



MIX  
Papir fra  
ansvarlige kilder  
FSC® C022933

## DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 23. NOVEMBER



THE ONE AND ONLY COMPANY  
AUDITIONS

Dansere, musicalperformere og skuespillere søges  
til musicalen Saturday Night Fever

AUDITIONS: november 2015  
ANSÆTTELSE: januar - maj 2017

Læs mere på: [oneandonlycompany.com/auditions](http://oneandonlycompany.com/auditions)

## TEATERHØJSKOLEN RØDKILDE

### Teaterhøjskolen Rødkilde skal have ny forstander

*Vi søger en ny forstander, som brænder for teater, kunst og undervisning i et højskolemiljø.*

*Et menneske, som kan sikre og videreføre skolens høje standard i et kunstnerisk og alment dannende medmenneskeligt samarbejde.*

Vores nuværende forstander nærmer sig pensionsalderen og ønsker at fratænde næste sommer. Under hans ledelse er skolen blevet en meget attraktiv skole, og har givet os en fornem placering blandt højskolerne.

Skolen har tætte relationer til det professionelle teater- og filmmiljø til gavn for såvel danske som øvrige nordiske elever.

Arbejdet som forstander er mangfoldigt, men med hovedvægt på relationerne til eleverne – og på at skabe et kreativt og dynamisk undervisningsmiljø.

Højskolen, der har en velfungerende administration, har til huse i fredede bygninger, i meget smukke omgivelser ned til Stege Nor.

Ansættelsen, der er flerårig, sker i henhold til gældende overenskomst med Finansministeriet.

Forventet tiltrædelse **1. august 2016.**

**Ansøgningsfrist 20. november 2015** der stiles til bestyrelsen med "mrk. forstander" til:

Lutz Crenzien  
Formand for Teaterhøjskolen Rødkilde  
Møllebrøndstræde 16  
4780 Stege

Vi henviser i øvrigt til Teaterhøjskolen Rødkildes hjemmeside: [www.rodkilde.dk](http://www.rodkilde.dk)

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til den nuværende forstander, Bjarne Sloth Thorup på mob. 3062 0571 og/eller bestyrelsesformanden Lutz Crenzien, mob: 2345 4409.

# #07 2015

Foto: Tobias Plass

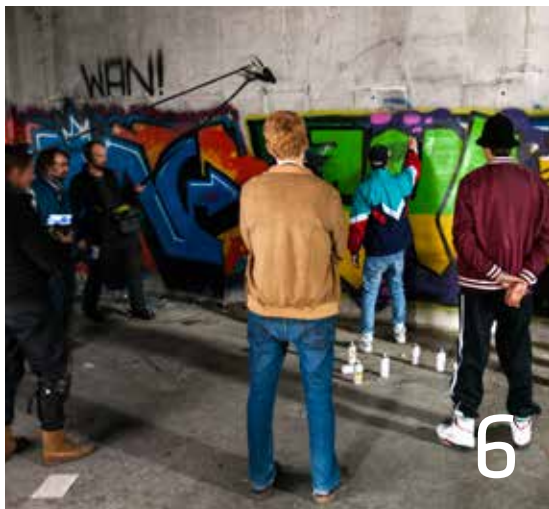


Foto: Sofie Amalie Klougart



Foto: Malle Madsen



Foto: Mornoland



## EU KOMPENSERER BEDRE END DANMARK 4

Når kunstnere skal kompenseres for kopiering af film og musik, så medregner langt de fleste europæiske lande også kopiering på medier som mp3-afspillere og smartphones. Men i Danmark kompenseres man stadig kun for kopiering på løse medier, som blanke cd'er og USB-stiks.

## SMÅ FILMBUDGETTER, FLERE MULIGHEDER 6

Nye lavbudgetspillefilm skal skabe flere produktioner og anderledes fortælleformer. For skuespillere kan det give mulighed for mere arbejde, ikke mindst for dem, der ikke altid er førstevalg. Men færre penge til produktion kan også betyde mindre i løn, fordi alle bare kører efter tariffen.

## ÉT ENSEMBLE OG FLERE UNGE SKUESPILLERE 10

Portræt: Skuespilchef på Det Kongelige Teater Morten Kirkskov vil have ét stort ensemble og flere unge skuespillere. Han foretrækker betegnelsen Nationalscenen, fordi det 'åbner døre ind til nogle sjovere rum'. Og så har han lovet sig selv aldrig at blive ét med lederrollen.

## DEN SØDE JUL 14

Tradition eller satire? Det vrirler med jul på teatret i november og december. Folketeatret viser traditionen tro ærkeklassikeren 'Nøddebo Præstegaard'. Men vi har også behov at tage pis på julen, og derfor har vi satiriske og provokerende julekabareter.

## STIGENDE EKSPORT AF DANSK TEATER 18

Flere danske teaterstykker bliver også opført i udlandet. Film, tv-serier og litteratur trækker teatret med, men det kræver stadig en lang og sej indsats, før arbejdet bærer frugt. Og så mangler der de støttemuligheder, de har i nabolandene.

**FORSIDEFOTO:** Silende regn i Rude Skov. Frederik Meldahl Nørgaard instruerer Kristian Ibler i lavbudgetfilmen 'Villads fra Valby'. Foto: Christian Geisnæs.

## FRA GEMMERNE



I forgrunden Bodil Ipsen som Mor Karen og Poul Reumert som Christian IV. Billedet er venligst udlånt af teatermuseet.

## Elverhøj

– og historien om da Nina Bang forbød ouverturen

Af Linnea Voss

Det klinger gammelt, det klinger eventyrligt, og måske er netop Elverhøj dansk teaters mest berømte skuespil. Det er i hvert fald det mest spillede.

Stykket blev skrevet af Johan Ludvig Heiberg i 1828 i anledning af prins Frederiks forlovelse med kong Frederik VI's datter Vilhelmine. Heibergs intention med stykket var at skabe noget 'nationalt uden dog at det bliver egentlig historisk, thi historiske begivenheder stemmer til en alvorligere og højtideligere tone og passer ikke til et lystigt festspil.'

Elverhøj er også digterens hyldest til enevælden, og hvis stykket har en helt, er det kong Christian IV der, som den alvidende landsfader, får løst gådens knuder og sørger for at de rigtige får hinanden. Der blev ikke sparet på kongerøgelsen.

I den berømte ouverture indgår konge og nationalsangen.

Da man i 1924 markerede 50 året for den nye teaterbygning på Kongens Nytorv, lagde undervisningsminister Nina Bang sig ud med ikke bare teatrets direktion men også hele det borgerlige publikum, da hun nedlagde forbud mod at man afsang 'Kong Christian'. Hun mente, at den både var national-chauvinistisk og krigsforherligende, og forbød simpelthen, at man fremførte stykkets berømte ouverture.

Men de københavnske studenter havde fået nys om forbuddet og saboterede beslutningen, da de ved stykkets start alligevel rejste sig og sang af karsken bælg. Resten af publikum fulgte efter, selv alle de socialdemokratiske kammerater. Nina Bang var faktisk den eneste, der havde mod og mands-hjerte til at blive siddende, til trods for Christian X tilstedevær. Elverhøj blev spillet sidste gang i 1996 i Ulvedalene.



### Arrabal i København

Den spanske forfatter, dramatiker og filminstruktør Fernando Arrabal gæstede København midt i september, hvor Christianias Kulturförening havde inviteret i samarbejde med Fjollosofi Universitetet i Danmark.

Et højdepunkt var, da Arrabal sammen med over 100 fremmødte overværede en reading af udvalgte tekster fra nogle af hans bedste skuespil i Det kgl. Teaters Skuespilhus. Teaterinstruktør Klaus Hoffmeyer forestod readingen, mens skuespillerne Johanne Louise Schmidt og Nicolai Dahl Hamilton, digteren og frikirkepræsten Sten Kaalø og skuespiller og kultur-eventmager Britta Lillesøe optrådte.

Her et øjebliksbillede fra 'Og de gav Blomsterne Håndjern på', hvor Lelia (Britta Lillesøe) fortæller Amiel (Sten Kaalø), at hun har en levende frø i sine bukser, som hun ind i mellem tisser på.

Foto: Nils Vest

# Resten af EU kompenserer bedre end Danmark

FAKTA

Når kulturlivet skal kompenseres for kopiering af for eksempel musik og film, medregner langt de fleste europæiske lande også kopiering på moderne medier, som mp3-afspillere og smartphones. Men Danmark kompenserer stadig kun for kopiering på løse medier såsom blanke cd'er og USB-stiks og har dermed ikke tilpasset loven korrekt, mener KulturPlus.

Når danske forbrugere kopierer musik og film på løse medier, sørger den såkaldte "Blankmedieordning" fra 1992 for en delvis kompensation til kunstnere og kulturproducenter for den mistede indtjening.

Men ordningen omfatter ikke de nye og moderne medier som danskerne ofte kopierer på, eksempelvis smartphones, computere eller andre indbyggede harddiske. I modsætning til andre europæiske lande, er den danske ordning hverken fulgt med den teknologiske udvikling eller den europæiske lovgivning.

I 22 andre EU/EØS lande er lovgivningen moderniseret, så kompensationen også omfatter kopiering på moderne medier, og i non-profit foreningen KulturPlus under Copydan, der forvalter den 23 år gamle ordning, undrer man sig over at blankmedieordningen i Danmark ikke for længst er ajourført med resten af Europa.

## Danske rettighedshavere skal ikke svigtes

"Danske rettighedshavere bør ikke stilles ringere end rettighedshavere i andre europæiske lande. Når EU-lovgivningen beskytter kunstnernes ret til kompensation for kopiering på moderne medier, virker det himmelråbende og nærmest provinsielt, at Danmark ikke er fulgt med," siger Lena Brostrøm, som er bestyrelsesformand for KulturPlus og formand for Dansk Artist Forbund.

EU-Domstolen har i de seneste år afsagt flere domme om, hvordan rammerne for betaling for kopiering skal fastsættes. For nylig angav en EU-dom, at både løse og indbyggede medier skal være med i et lands blankmedieordning, medmindre de ikke bruges til kopiering. Og det er en dom, som bør gøre de danske

- Reglerne i den danske blankmedieordning er baseret på EU regler og det såkaldte Infosoc-direktiv.

- Den 5. marts 2015 afsagde EU-Domstolen dom i en sag mellem Nokia (nu Microsoft Danmark) og Copydan KulturPlus. Domstolen angav bl.a. at både løse og indbyggede medier skal være med i et lands blankmedieordning, medmindre de ikke bruges til kopiering eller lignende. Når denne dom ses i sammenhæng med øvrige EU-afgørelser om implementering af Infosoc-direktivet i national ret, fremgår det, at Infosoc-direktivet er fejlimplementeret i Danmark.

- Den hollandske højesteret fastslog i 2014, at det stred mod Hollands forpligtelser efter Infosoc-direktivet kun at have kopieringsvederlag på løse medier (cd'er og dvd'er), men ikke på indbyggede medier som videooptagere og harddiske. Den hollandske stat blev idømt at betale erstatning til rettighedshaverne for fortiden. Efterfølgende blev lovgivningen i Holland ændret, så indbyggede medier fremadrettet også er omfattet af kompensationsordningen fra 2013.

- 22 andre EU/EØS-lande har kompensationsordninger, der kompenserer rettighedshaverne for kopiering på moderne medier, hvorimod Danmark og Letland er de eneste lande, hvis kompensationsordning udelukkende omfatter løse medier.

politikere opmærksomme på værdien af at udvide ordningen, mener formand for Dansk Skuespillerforbund Katja Holm.

"Hvis den kreative industri fortsat skal kunne bidrage til dansk økonomi og kulturliv, er det helt afgørende, at rettighedshavere modtager en rimelig kompensation for den privatkopiering, der dagligt finder sted, også på de indbyggede medier. De danske politikere kan ikke sidde den seneste EU-dom overhørig, men må se på, hvordan ordningen kan føres op til nutidens forbrug," siger hun.



# Små filmbudgetter, flere muligheder

Fem minutters ophold i regnen udnyttes optimalt under optagelserne til 'Villads fra Valby'. Foto: Christian Geisnæs.

**Nye lavbudgetspillefilm skal skabe flere produktioner og anderledes, nye fortælleformer. For skuespillere kan det give mulighed for mere arbejde foran og måske også bag kameraet. Men færre penge til produktion kan også betyde mindre i løn.**

Af Søren Vejby

"Krigere fra nær og fjern..." mumler skuespiller Kristian Ibler for sig selv.

Han er iklædt ringbrynje og bærer en langhåret paryk, der dækker over de høje tindinger og den skaldede hvide plet på toppen af hovedet.

"Det er selvfølgelig min rolle, Jesper, der ville have den hér paryk. Ikke mig. Jeg har intet med det at gøre," siger han med et glimt i øjet.

Kristian Ibler har brugt de sidste fem år på at sidde foran sin computer og skrive manuskripter, hvilket ifølge ham selv kun har medført krum ryg og en masse afslag. Men efterhånden er der kommet skub i tingene. Og ikke mindst på grund af den nye lavbudgetordning.

Kristian Ibler står under et stort telt. Udenfor i skoven står regnen ned i stænger.

Om lidt begynder optagelserne til en scene i lavbudgetspillefilmen 'Villads fra Valby', som Kristian Ibler har været med til at skrive manuskript til. Villads skal kæmpe mod lærer Jesper – alias Ibler – i et rollespilsslag med i alt 100 børn, der alle er klædt som riddere, orker og troldmænd.

Kristian Ibler ser sig i spejlet og trækker på smilebåndet over sit udseende.



"Der er altså ikke meget Viggo Mortensen over mig lige nu," siger han og hentyder til håret og især brynjen, der vejer omtrent 10 kilo og får ham til at ligne en lille, tyk sølvfisk snarere end en maskulin ridder i rustning fra Middle Earth.

Slaget i Rude Skov er så langt fra et slag i Ringenes Herre som det kan være.

### Lavt budget en fordel for spillere

For det er nemlig ikke kun rollerne, der differentierer sig fra filmatiseringen af Tolkiens romaner. Budgettet gør det i den grad også. Det Danske Filminstitut (DFI) vil støtte 12-24 lavbudgetfilm i perioden 2015-18. Film med et budget på mellem tre og seks millioner.

Ifølge Christina Rosendahl, formand for Danske Filminstruktører, handler det om at skabe mere mod og radikalitet i dansk film. Og castingen er netop et af de steder, hvor der er brug for mod til blandt andet at give plads til nye ansigter foran kameraet.

"Bare se på Dogme-filmene. De skabte en hel ny generation af skuespillere, som alle har haft kæmpe stor glæde af efterfølgende," siger hun.

'Villads fra Valby' er den første film, der er produceret under

den nye lavbudgetordning. Manuskriptet blev skrevet i maj, og filmen blev allerede optaget i september, hvilket, ifølge Kristian Ibler, er helt vildt.

Normalt kan der gå to til fire år eller endnu længere, før en film går fra ide til virkelighed.

Kristian Ibler tror, de nye lavbudgetspillefilm kan åbne op for større alsidighed, når det kommer til valget af skuespillere, fordi kravet til pengeindtjeningen er mindre.

"Jeg mener virkelig, at lavbudgetfilmene kun er til fordel for os spillere," siger han.

Instruktøren på filmen, Frederik Meldahl Nørgaard, fortæller, at han, i dagene før han fik tilbudt både at spille en rolle, instruere og være med til at skrive manuskript til 'Villads fra Valby', intet arbejde havde resten af året.

"Jeg var sgu i tvivl om, hvorvidt jeg overhovedet ville kunne betale mine regninger, men så kom den her udfordring ind fra højre," siger han. "Det er det, de her lavbudgetspillefilm skal gøre. Skabe flere roller. Mere arbejde. Til flere af os."

### Game-changer gør nyt tiltag nødvendigt

Filminstruktør Morten BH er enig i, at en af fordelene ved den nye lavbudgetordning er, at filmene kan produceres i ekspresfart.

"Det mest dræbende ved at lave film er jo netop, at der går så lang tid inden, man kommer i gang med at optage," siger han.

Morten BH er i gang med en spillefilm under den nye lavbudgetordning ved navn 'Anti', og bag sig har han 'Kolbøttefabrikken', med blandt andet Paprika Steen, Mia Lyhne og Ole Boisen i tre af rollerne. 'Kolbøttefabrikken' blev produceret udenom DFI for kun 2,5 millioner kroner.

Morten BH mener, at lavbudgetspillefilmene er et nødvendigt tiltag. Folk er holdt op med at købe dvd'er, hvilket gør, at mange film ikke er sikret den samme indtjening. Og alle de nye streaming-tjenester presser citronen.

"Vi laver det samme produkt som før, men folk vil ikke længere betale så meget for det," siger han.

### Fare for lavere løn til skuespillere

Filmforliget blev indgået før jul, og skuespillerforbundet sad med ved forhandlingen, hvilket burde være et værn mod løndumping. Men der er, ifølge caster Anders Nygaard fra Casteriet, en risiko for, at de lave budgetter kan skabe præcedens og presse lønnen hele vejen rundt, så alle pludselig skal arbejde for færre penge. Noget også skuespillere vil kunne mærke.

"Jeg kan godt frygte et scenarie, hvor det bliver umuligt at forhandle sin løn som spiller, fordi alle bare kører efter tariffen," siger Anders Nygaard.

Han mener, at faren ved de nye, lave budgetter gennem New Danish Screen kan gøre, at man opdrager folk til at tro, at alle film kan laves billigt. For når først lønnen er halveret og filmene bliver produceret alligevel, hvorfor så overhovedet sætte lønnen op igen?

Alligevel byder han det nye tiltag velkommen. Det kan vise sig at skabe gode film og være med til at udvikle branchen.

"Der var mange, der rynkede på næsen, da Dogme-filmene blev lavet, fordi de troede, det blot var en spareplan pakket ind i kunst, men det endte jo med, at vi alle måtte bukke os i støvet."

Skuespiller Ole Boisen, der var med i Kolbøttefabrikken, mener ikke, der er noget galt med lave budgetter, når bare der bliver meldt rent ud.

“Det værste er, når branchen misbruger vores velvillighed og kommer med flotte ord om fælles indsats og lige vilkår, og når man så tjekker det, så får folk ikke det samme i løn. Det handler ikke om, at vi ikke ved, at vi har forskellig markedsværdi og sælger forskelligt antal biografbilletter, men om at branchen spiller ‘spejder-kortet’ for at få gode spillere med til en billig penge. Det er helt uacceptabelt og forringer de rigtige entusiasternes chance for at finde gode spillere,” siger han.

### Just do it

Hvis det havde været en hvilken som helst anden film, havde man sikkert udsat optagelserne til en anden dag. Men på ‘Villads fra Valby’ er budgettet ikke stort nok til den slags manøvrer. The show must go on.

Skuespiller Kristian Ibler er i tvivl om replikken. Skal han overspille med vilje? Skal han underspille?

“Krigere fra nær og... Frederik?” siger han tøvende og får fat i instruktør Frederik Meldahl Nørgaard.

Regnen vælter stadig ned. Der skal tænkes hurtigt, for om lidt bliver det tørvejr. Men kun for en kort stund. Kristian Ibler og Frederik Meldahl Nørgaard bliver enige om, at monologen godt må spilles stort. Det er en parodi. Lærer Jesper tror selv, han er en helvedes karl. Det er han bare ikke. Tværtimod.

Skyerne forsvinder, og børn klædt ud som orker, riddere og troldmænd i farverige kostumer samler sig støjende rundt om Kristian Ibler.



Foto: Tobias Plass.



Foto: Tobias Plass.

“Værs’go!” lyder det højt mellem træerne i Rude Skov.

Kristian Ibler giver et bud. Mellem børn uden skuespillerefaring og et gevaldigt tidspres hængende over hovedet, fokuserer han på at få replikkerne klart ud, så scenen fungerer med det samme.

Der er kun fem minutter til at optage monologen i. Så åbner himlen op igen, og alle søger ly under teltet.







Morten BH instruerer 'Anti' med et budget på 6 mio. kroner. Filmen foregår i et graffiti-miljø i 90ernes København. Foto: Tobias Plass.

### Alle i samme båd?

Kristian Ibler mener, at der skal herske større team spirit under mindre budgetter. Eller at skuespillerne, om ikke andet, må tage deres ansvar for, at der gør.

"Det er jo teknikken, der spurter rundt i dobbelt tempo, fordi de skal nå det hele på den halve tid. Skuespillerne har stadig masser af ventetid, men ikke så meget tid til at øve scenen på settet. Det kræver, at man som spiller er ekstra godt forberedt og udnytter pauserne optimalt," siger han.

Skuespiller Ole Boisen advarer mod at få et alt for romantisk billede af lavbudgetproduktioner. Han bruger forbundet til at finde rundt i diverse overenskomster og advarer imod at få et alt for romantisk billede af den slags produktioner.

"Jeg arbejder nogle gange for minimal løn, hvis det er eneste mulighed for at fortælle en fantastisk historie. Men der er ikke ekstra god stemning, eller stærkere 'alle i samme båd'-ånd. Hvis der er en forskel, er det dyb taknemmelighed til skuespillerne for at deltage på de vilkår," siger han.

"Under de her forhold må man som skuespiller hjælpe til og levere varen med det samme," siger Kristian Ibler. "Man skal komme med god energi og positiv attitude, og ikke lade sig påvirke af den stress, der er bag kameraet, når budgettet er stramt."

### Mere arbejde til oversete spillere

Caster Tanja Grunwald fra Another Casting Company tror, at lavbudgetfilmene vil give mulighed for roller til de spillere, som altid står næst i rækken. Store budgetter kræver selvsagt større indtjening, og kendte spillere ses som en garant for dette.

"Jeg tror, at nogle spillere vil være for travle og for dyre til denne nye, spændende platform, og det vil give andre chancen," siger hun.

Caster Anders Nygaard er enig - ordningen vil give mulighed for nye ansigter på film, men han mener også, at mere etablerede filmnavne kan overtales til lavere løn.

"Det er ikke money that rules herhjemme," siger han.

"Hvis du har et godt manuskript, kan du få de bedste skuespillere med."

Formand for Danske Filminstruktører, Christina Rosendahl, ser den nye produktionsform som et oprør mod det, hun kalder 'den kommercielle kvælning', hvor alt handler om budgetter og salg af billetter, og hvor filmkunsten kommer i bageste række.

"Personligt er jeg meget optimistisk, folk vil noget nyt, og det giver også plads til skuespillere, der tør risikere sig selv," siger hun.

### Fantastiske Toyota

Scenerne i Rude Skov tager hele dagen. Men på grund af den massive regn er der kun godt 25 minutters effektiv optagetid.

Kristian Ibler forklarer, at det var et legat fra Toyota-Fonden, der satte det hele i gang og gjorde, at han kunne tage et sommerkursus i manuskriptskrivning på filmskolen i Prag i 2007.

"Jeg har personligt fået afslag på afslag på afslag," siger Kristian Ibler, der i årevis forgæves søgte finansiering til sine projekter.

"Men pludselig fik jeg et legat fra et bilfirma og har siden haft løbende lønnet manuskriptarbejde."

"Tak!" lyder det. "Så er vi færdige for i dag."

Godt mudret til får Kristian Ibler øjenkontakt med instruktøren Frederik Meldahl Nørgaard. De undertrykker begge et grin. Igenem de sidste to-tre år har de arbejdet hårdt på en masse projekter, som alle var lige ved og næsten, men til sidst ikke blev til noget alligevel. Nu har lavbudgetordningen banet vejen, og deres første projekt sammen er sat i søen.

"Det er en vildt fed oplevelse," siger Kristian Ibler.

"En milepæl."

'Villads fra Valby' har forventet premiere op til jul i år. 'Anti' af Morten BH forventes at få premiere i foråret 2016.

# Det er ikke sådan, at jeg går på arbejde og bliver til et andet menneske

Skuespilchef på Det Kongelige Teater Morten Kirkskov har en vision om et større ensemble og om at få fat i yngre skuespillere. Han foretrækker betegnelsen Nationalscenen, fordi det 'åbner døre ind til nogle sjovere rum'. Og så har han lovet sig selv aldrig at blive ét med lederrollen.

Af Kat. Sekjær

Døren står altid åben ind til Morten Kirkskovs kontor. Netop åbenhed er et af hans stikord – et af de pejlemærker, han sigter efter som skuespilchef på Det Kongelige Teater. Rollen er ny, men erfaringen stor. Som tidligere leder af Aalborg Teater har han gennem en årrække gjort sig mange tanker, dels om det gode lederskab – men også om det gode teater. På spørgsmålet om, hvorvidt det har betydning for hans måde at være skuespilchef på, at han selv er uddannet skuespiller, svarer Morten Kirkskov uden tøven:

"Ja, det har det. Helt enkelt kan jeg kan jo sætte mig ind i, hvad det er for situationer, de står i. Og jeg kender de processer, man gennemgår som skuespiller. Jeg kan bruge mine egne erfaringer til at tale tingene et frugtbart sted hen – oftest i hvert fald." Han holder en kort pause – overvejer sine ord. Blikket er årvågent, stemmen dyb og myndig:

"Der er også nogle faldgruber i, at man er skuespiller, fordi man sommetider forstår tingene for godt. Så glemmer man at lede. Det kan også være, at man kommer ud i en situation, hvor skuespillerne tænker 'men han er jo bare en af os, så han skal ikke bestemme'. Udfordringen i at være skuespiller og skuespilchef er, at ledelsesdelen er noget, man skal være enormt bevidst om. Det har ikke rigtige ulemper, faktisk synes jeg, det har mange fordele – men man skal jo ikke tage fejl af, at man skal lede. Det er helt afgørende. Bare fordi man er skuespiller, så betyder det ikke, at man går i plenum om alting."

## Kollega den ene dag, chef den næste

Morten Kirkskov står nu i den situation, at han skal være chef for tidligere skuespillerkolleger – mennesker, han har været på gulvet sammen med. En situation, der i hvert fald potentielt kunne indeholde en del konflikter.

"Det er ikke svært, men det har krævet nogle samtaler med mennesker, der jo også er mine venner. Jeg har simpelthen haft nogle samtaler, hvor vi har talt om det og besluttet os for, at begge dele skal kunne finde sted. Det kræver disciplin. Der er ikke så stor forskel på, hvem jeg er som person og som leder. Det er sådan, jeg har det bedst, og der er forholdsvis stor åbenhed omkring, hvad jeg er for én. Det er ikke sådan, at jeg går på arbejde og bliver til et andet menneske. Man har en leder i sig, og det er dén, man praktiserer – den leder ligger meget tæt på den, jeg selv er," forklarer han og uddyber.

"Selvfølgelig er det et skift, når man pludselig skal være chef for sine tidligere kolleger. Men når man bliver chef, er det et mandat, man har fået, og som man må tage på sig. Jeg har nogle stikord omkring ledelse, som handler om åbenhed, humor og respekt. Og det går alle veje. Jeg kræver af folk – altså det bliver de sgu nødt til – at de skal se tingene med en vis humoristisk sans. Og de bliver også nødt til at respektere mig, ligesom jeg respekterer dem. Åbenheden bestemmer man selv, men for mig er der ganske få ting, jeg skal holde tæt ind til kroppen,"



Foto: Sofie Amalie Klougart

siger Morten Kirkskov, der hellere vil værne om de få ting, end at være en lidt hemmelighedsfuld chef, som folk begynder at tage tegn af eller at spekulere over, hvor de står henne i forhold til. Han nikker hen mod kontordøren:

"Det er faktisk derfor, at den dør næsten altid står åben. Jeg kan lide, at folk kan komme ind og snakke."

### Større ensemble – og kun ét

Morten Kirkskov har en vision om at skabe et større og bredere ensemble på Det Kongelige Teater. For nyligt afholdt teateret en audition for nyuddannede skuespillere, hvor godt 200 spillere fra hele landet var inviteret. De kom både fra statsskolerne og fra private skuespilskoler men også folk, som havde medvirket i film og havde erfaring uden som sådan at være uddannede var inviteret. Det var et forsøg på at få fat i de yngre talenter – at give dem og teateret mulighed for at lære hinanden at kende, forklarer skuespilchefen:

"Ud af dem havde vi 44 til en workshopdag. Der er jo altid roller til unge mennesker. I stedet for at vente på at andre 'opfandt' de her mennesker, så havde jeg lyst til at være med til at opfinde dem – gribe dem tidligt."

Skuespilchefen fortæller gerne om sin idé med det kommende ensemble på Det Kongelige Teater:

"Her på teateret har der været to ensembler i nogle år – der har været Det Røde Rum, og så har der været ensemblet her, altså de andre. Syv i hver gruppe, det vil sige fjorten skuespillere i alt, lig med tonsvis af freelancere, fordi ensemblet ikke har kunnet dække alle roller. Jeg tror på, at man skal have ét ensemble på Det Kongelige Teater. Og jeg har besluttet mig for – med direktionens tilladelse – at prøve det af. Så kan det vise sig, at tiden ikke er moden til det, eller at det er for sent, fordi danske skuespillere laver alt muligt andet eller har andre ambitioner, end at lave tre-fire produktioner herinde om året. Det må tiden så vise. Men det er min erfaring med at have ét ensemble i Aalborg, at det er så givtigt for hele måden, man producerer på.

Et stort og fast ensemble gør, at folk møder hinanden i produktion på produktion gennem måske to år. Det kan give en samhørighed – som kan være meget mere frugtbar end den, der kan opstå med nysammenbragte skuespillere på en produktion," siger Morten Kirkskov, som dog medgiver, at det også sagtens kan gå galt – at ånden kan forsvinde, og der kan gå metaltræthed og surhed i det:

"Derfor tænker jeg, at jeg langt hen ad vejen vil lave et nyt ensemble. Nyt på den måde, at jeg beholder forholdsvis få af dem, der er her, og sætter dem sammen med nye store kræfter," siger han.

Alt i alt skal et større, fast ensemble sikre en større sammenhæng både i produktionerne og i det kollegiale fællesskab. Morten Kirkskov har haft stor glæde af at have forskellige folk på Aalborg Teater i sin tid som chef der, også instruktører og scenografer – og de kommer nu til Det Kongelige Teater, forklarer han:



"Jeg mener sagtens, at man kan lave kunst på et elitært plan, som samtidig henvender sig til mange mennesker," siger Morten Kirkskov.  
Foto: Sofie Amalie Klougart.

"Man har lært dem at kende på et tidligt tidspunkt, og været igennem nogle ting – og det med, at man har mødt dem tidligt, giver en form for ansvarlighed eller et tilhørsforhold, som der er en stor værdi i. Også for eksempel skuespillerpraktikanter, som man har hæftet sig ved. Det betyder ikke, at man skal være sammen forever, nogle samarbejder ophører jo også, men på en vis måde har man et fælles projekt."

#### **Talentudvikling – en evig proces**

Eftersom Det Kongelige Teater altså er på jagt efter de unge spillere, der endnu ikke er kendte, er det nærliggende at spørge skuespilchefen, om han har en talentudviklingsagenda. Han trækker lidt på det:

"Jeg vil gerne have fat i dem, inden de bliver 'et navn'. De behøver ikke være et navn for at komme her – hvis de er gode. Jeg vil helst have de rigtige til rollerne – i det her tilfælde unge mennesker. Og jeg vil gerne være med til at spotte dem. Det er en stor fornøjelse at sætte folk ind i en sammenhæng, hvor de kan blomstre. Det er faktisk noget af det sjoveste som chef – hvordan sætter man noget sammen, så det bliver til meget mere end det, det er sat sammen af? Men det at være skuespilchef er jo i virkeligheden én lang talentudvikling af skuespillere, også selvom de er fyldt 70. Det skulle det jo også gerne være."

#### **Stramme regler hindrer mobilitet**

Noget, der er kommet som en overraskelse for den nytiltrådte skuespilchef, er de regler, der gælder for skuespillerne på Det Kongelige Teater. De stammer fra en tid, hvor hele måden at spille forestillinger på var anderledes, og reglerne skulle beskytte skuespillerne. Det var fint dengang, men tiden er nu en anden, og reglerne er efter hans mening både en hæmsko for kunsten og kunstnerne.

"Det er gået op for mig i arbejdet her, at Det Kongelige Skuespil har nogle antikke overenskomster, som er de strammeste i verden, tror jeg. De er endnu strammere end landdelsscenernes, som jeg hidtil opfattede som ret stramme, men alligevel til at snakke om. Her er der næsten ikke noget at snakke om," siger han og fortæller, hvordan det for eksempel gælder for skuespillerne alle andre steder, at man må prøve seks timer, hvis man ikke skal spille om aftenen, men ikke på Det Kongelige Teater.

"Alle de her regler bunder i, hvordan Det Kongelige Teater var sammensat tidligere. Her spillede man i repertoire, men på en måde hvor man hele tiden kunne blive udsat for at blive brugt meget. Og u hensigtsmæssigt. Derfor fik man strammere og strammere regler, som beskyttede skuespillerne – og de regler kan ikke engang skuespillerne synes om i dag. Der er masser af skuespillere, som forbander de regler," mener Morten Kirkskov.



Det er en stor fornøjelse at sætte folk ind i en sammenhæng, hvor de kan blomstre. Det er faktisk noget af det sjoveste som chef – hvordan sætter man noget sammen, så det bliver til meget mere end det, det er sat sammen af?

### Kritikken forstummer aldrig

Fra Kirkskovs kontor på tredje sal i Skuespilhuset er udsigten imponerende – den gør det muligt at se tingene lidt fra oven. Det er også nødvendigt, for netop Det Kongelige Teater skal lægge både ryg og ører til kritik. Den forstummer aldrig helt. Det Kongelige Teater får langt størstedelen af teaterkronerne, men kritiseres for at billetpriserne alligevel er for høje, for kun at henvende sig til kultureliten, for at være for konservative, for at komme for lidt ud til andre dele af landet og for at være for dårlige til at gøre nok for 'det nye'.

Jo, skuespilchefen kender alle parolerne. Men hvordan forholder han sig til kritikken?

"Den kritik, som handler om, at Det Kongelige Teater skal være hele landets teater – og nu taler jeg ikke kun om, at vi skal komme ud til provinsen, men også om at vi skal spille noget, der kan interessere en bred befolkning – den tager jeg meget alvorligt. Det, synes jeg faktisk, teateret gør allerede, og jeg vil gøre det i endnu højere grad.

Det er altid toldfrit at skyde på Det Kongelige Teater og sige, 'det gør man ikke', eller sige at vi aldrig kommer ud i landet rent fysisk. Men det gør vi. Så der er nogle ting, hvor jeg har lyst til at sige: "Hvis I skal kritisere, så styr automatpiloten lidt og sæt jer ind i sagerne," siger Morten Kirkskov og tilføjer, at han i øvrigt mener, det kan være en stor oplevelse at komme fysisk i Det Kongelige Teater, og at der rent faktisk også er nationalt og statsfinansieret teater på landsdelsscenerne.

"Men jeg vil gerne tage den forpligtelse på mig, der handler om at præsentere noget, som ikke kræver en eller anden form for adelskab eller medlemskab af en bestemt klub, loge eller elite. Eller kræver en lang uddannelse. Jeg mener sagtens, man kan lave kunst på et elitært plan, som samtidig henvender sig til mange mennesker. Det handler om måden at fortælle historier på," siger han.

### Kan vi kalde det Nationalscenen i stedet?

Og når nu vi er ved det kongelige, adelige og elitære, så fortæller skuespilchefen, at han sommetider laver en lille øvelse, hvor han i stedet for at kalde teatret for Det Kongelige Teater kalder det for det, det er: Nationalscenen. Det åbner for nogle andre associationer og forventninger til teateret, oplever han.

"Jeg kan godt lide udtrykket Nationalscenen. Det åbner nogle døre ind til nogle lidt sjovere rum end de der gemmer, man

ellers føler, man går igennem. Andre rum, hvor der sker nogle politiske ting, eksperimenterende ting, grimme ting, hvor der finder nogle møder sted, som ikke er mulige i de andre gange. Når man kalder noget 'den nationale scene' giver det lidt mere rum. 'Det Kongelige' kommer hurtigt til at lyde lidt royalt – altså ligesom vi gang på gang diskuterer, om vi skal betale til Alexandra. Det er nogle gange lidt indenfor samme kategori, at Det Kongelige Teater står for skud, fordi vi hedder det kongelige. Hvis man tager prinsessedelen ud af teaterets navn, hvad er der så tilbage? Så er vi jo en stor kulturinstitution, som gerne skulle afspejle, hvad der sker ude i samfundet – og det skal være underholdende og godt."

### Den største udfordring: Ikke at blive ét med rollen

Udfordringer er der nok af for Morten Kirkskov – og dem tager han gerne op. Direkte adspurgt hvilken udfordring, der er den største for Skuespillet, siger han, at det kedelige svar nok er bevillinger, men at han derudover har et mål, der ligger ham utrolig meget på sinde:

"Jeg ved ikke, om det er den største udfordring, men det, som bliver helt afgørende for, hvordan det kommer til at gå, er for mig, at alle folk i huset er med på, hvad vi er her for: At vi er her for at skabe nogle kunstneriske oplevelser for et meget bredt publikum. Og at dramatikken ligger på scenen og ikke udenfor scenen. Det er jo ikke altid sådan, det har været de seneste år."

På spørgsmålet om den største udfordring på det personlige plan, kommer svaret prompte:

"Man er så meget andet end sit job og sin stilling. Dét skal man altid huske på. Der er en stor udfordring, jeg oplever som leder – en udfordring, jeg giver mig selv, som handler om, at jeg aldrig må blive helt ét med min lederrolle. Det må ikke være min identitet. Jeg bliver en meget bedre skuespilchef af at have en idé om, at jeg sagtens kan se mig selv som noget andet – og på en vis måde, når alt kommer til alt, kunne trække stikket. Og stadig synes, jeg har et fedt liv."

*Interviewet blev foretaget sidst i september, hvor forhandlingerne om økonomien endnu ikke var på plads. Morten Kirkskov har derfor ikke ønsket at tale om eventuelle beskæringer og økonomiske prioriteringer.*

*I skrivende stund er finansloven 2015 endnu ikke vedtaget. Når den er på plads, skal der forhandles en ny fireårig rammeaftale for Det Kongelige Teater. Den nuværende aftale udløber ved udgangen af 2015.*



Maria Rich, Peter Flyvholm og Peter Zandersen i 'Det Store Juleterapishow'.  
Foto: Malle Madsen.

# DEN TRADITION SØDE ELLER SATIRE JUL

Af Jacob Wendt Jensen

'Nøddebo Præstegaard' er så gammel en opfindelse, at det var Poul Reumert, der spillede Nicolaj, da stykket havde urpremiere på Folketeatret for 127 år siden tilbage i 1888. Senere spillede Ove Sprogøe den vigtige rolle de fleste sæsoner fra 1946 til 1962. Preben Harris moderniserede stykket i 1980 og igen fik det en moderne vitaminindsprøjtning i 2013 via Kasper Wilton. Det er i grove træk den udgave, som Sonja Oppenhagen i øjeblikket er ved at forberede til premiere på Folketeatret 19. november. Hun spiller også selv med i stykket, ligesom Preben Harris gør det. Og hovedrollen som den nye Nikolai spilles af Sebastian Harris, der barnebarn af Preben Harris.

## Nænsom opdatering

Sonja Oppenhagen er ikke begyndt på prøverne endnu, da Sceneliv taler med hende, men hun vil være varsom med at ændre for meget.

"I den gammeldags form, før Preben Harris kom med sin udgave i 1980, var stykket noget langt i spyttet. Dengang var der ikke det store udbud af underholdning, så man kunne godt slippe afsted med at spille et meget gammelt stykke helt op i 1960'erne og 1970'erne. Preben Harris kom så med en rigtig god opdatering, der var tro mod de gamle traditioner. Man behøver jo ikke ligefrem kede børnene," siger Sonja Oppenhagen og fortsætter:

"Nybearbejdelsen fra 2013 var også god, så den rører vi kun meget lidt ved. Vi har for eksempel strammet en lille smule op, og lagt en ny sang ind et sted, hvor der før var replikker. Vi har så at sige finpudset stykket en anelse. De store ændringer i 2013 var, at Wilton førte Nissefar og Nisseemor lidt mere ind i stykket. Nissefar kunne pludselig trylle sig ind til studenterne, og han kunne trylle sig om til Lars Kusk, og Nisseemor blev til Hanne Stuepige. På den måde blev de til nogle skæve figurer. Det gælder også Kjeld-

Det vrirler med jul på teatret i november og december.

Børneteateret er fyldt med nisser, og Folketeatret viser ærkeklassikeren 'Nøddebo

Præstegaard'. Men de senere år er der også født mange satiriske og provokerende julekabareter. I år ligner 'Det store juleterapishow' en frontløber i feltet. Vi ser nærmere på fænomenet jul på teatret.



'Nøddebo Præstegaard' havde urpremiere på Folketeatret i 1888. I den nyeste udgave spiller Sebastian Harris Nikolai. Foto: Folketeatret.

borg, Maldrobine og familien Ovesen. Det gav mere dynamik og løjer til børnene. Det er i øvrigt mit indtryk, at de små børn ser stykket for nisserne og de lidt ældre ser det for romantikken og kærligheden mellem de unge mennesker. Alt i alt har stykket både varme og charme, men man skal spille det ærligt som den vaudeville, det nu engang er. En komedie med sange. Det duer ikke at gøre grin med det."

### Duften af traditioner

Da Sonja Oppenhagen spillede med i 'Nøddebo Præstegaard' for to år siden, opdagede hun, hvor stor en institution det stadig var.

"Dels var der stor efterspørgsel efter billetterne, men jeg oplevede også at blive standset meget ofte på gaden af både børn og voksne i hele november og december måned. Både børnene og de voksne så helt salige ud i øjnene. De voksne fordi de fik et tilbageblik til deres barndom og ungdom. Traditionen virker særdeles solid."

Da Folketeatret har rettighederne til at spille stykket, har det altid været opført der, og det giver yderligere en stemning af familie i skabelsen af stykket.

"Vi er ikke begyndt på prøverne endnu, men jeg føler allerede, at vi også denne gang er én stor familie. Jeg har tidligere spillet på teatret, hvor Preben Harris var chef, og nu er han med i stykket ligesom hans barnebarn er det. Jeg har også selv spillet Nicolais kvindelige pendant Andrea-Margrethe sammen med teaterkæmper som Else Marie, Gyrd Løfqvist og Lily Broberg. Stykket er det, der har fyldt Folketeatret op i mere end et århundrede, og det passer godt til stedet med dets gamle

sal i guld og store lysekroner. At komme dér er, hvad man som barn forstår ved at komme i et smukt gammelt teater, hvor der dufter af traditioner."

### Hele lortet ud på gulvet

'Det store juleterapishow' tegner til at blive årets mest ramsaltede julesatireshow blandt flere. Som for eksempel reprisen af 'Har du set min nissehue mor?' på Teater Grob. Tomas Lagermand Lundme har ført pennen på juleterapishowet, der kommer til at spille på Rialto Teatret. Han har en håndfuld lignende stykker på sit cv, og i julen finder han en nærmest endeløs række af underremner at udøve satire på. Ifølge den foreløbige reklame tekst får du med stykket endelig chancen for at blive kureret for dine juletraumer.

Selv om overraskelsen er en del af oplevelsen, vil Lagermand Lundme allerede afsløre, at det ikke kommer til at gå særligt traditionelt for sig.

"I salen kan der være omkring 150 mennesker, men den har alligevel en intimitet over sig, som var man selv med til en julefrokost. Vi bænker både skuespillere og publikum ved borde på gulvet i salen, hvor man sidder tæt sammen, så der er ikke meget kukkaseteater over det. Og som publikum skal man påregne at lege med. Ikke sådan så man bliver hevet op på scenen, hvor man risikerer at blive generet af det, men på en mere naturlig og integreret facon. Baren er åben, og vi har en fornemmelse af, at mange af dem, der har bestilt billet bruger forestillingen før eller efter en julefrokost. Og vi har 'hele lortet' med ud på gulvet. Karton til musetrappes, kitschede nisser der siger ting på fremmede sprog og snart sagt alt andet, der har med jul at gøre. Gud er også med i forestillingen. Som kvinde," fortæller Tomas Lagermand Lundme.

Han røber også, at det traditionelle krybbespil får en overhaling.

### Skyder på det hele

Men hvorfor egner julen sig så godt til satire?

"I julen skal de fleste jo igennem en stressende jul med familien sidst i december, og det vil jeg gerne hjælpe dem med at forberede sig på. Vi kender allesammen de her traumer, med Mormor, der bliver lidt for fuld og Farmor, der glemmer sit gebis i anden. Derfor kigger vi lidt nærmere på, hvad julen er for et begreb. Vi har for eksempel de briller på, som man kan se sin kapitalisme-kritik igennem, så vi kan godt finde ud af at spørge, om ikke Jomfru Maria i virkeligheden kun fik sit barn, Jesus, så han kunne inkassere en gave?" siger Tomas Lagermand Lundme og fortsætter:

"Man kan kalde det for et gakket juleshow, hvor jeg kan komme af med mine mange meninger om både kernefamilien og regnbuefamilien. Personligt tror jeg, at gaveræset har toppet, og der er ved at indfinde sig en større social bevidsthed omkring julen, men jeg kan jo tage fejl, så derfor skyder jeg på det hele inklusive mig selv. Også på de unge, der åh så gerne vil tage afstand fra julen, men som så alligevel efter to snebajere er de første til at skråle med på 'Last Christmas'. For mig er julen dejlige fridage, men vi har aldrig fejret julen så meget i min barndom, fordi vi var en hippiefamilie. Derfor forstår jeg ikke konceptet julekort og jeg kan slet ikke lide traditionel julemad. Det smager ad H... til."

Resten af Lagermand Lundmes juleskydetelt kan opleves på Rialto Teatret fra 20. november.



# TRADITION OG FORNYELSE

Rikke Rottensten er teaterkritiker på Berlingske, og ud over en passion for teatret, er hun vild med julen i al almindelighed. Derfor har hun også gennem årene fulgt julen i teaterstykker tæt. Hun forsikrer i øvrigt, at man godt kan være sådan en, der kan lide julen én til én uden at bo i et hjem, der ligner Gertrud Sands fra 'The Julekalender'.

"Når det gælder børneteater, er der grænser for, hvor meget man kan røre ned næstekærlighedsbegrebet. De små børn får altså også gaver i juleteater for børn. Sådan er det bare. Man tager ikke illusionerne fra nogen her. Det betyder samtidig, at det er i børneteateret, at julen bliver taget mest alvorligt. Både med hensyn til traditioner men også angående de kristne budskaber, hvilket jo er det julen dybest set handler om. Historier om kærlighed og næstekærlighed er i det hele taget gode til børn," siger Rikke Rottensten og går direkte videre til en analyse af 'Nøddebo Præstegaard':

"På sin vis minder børneteateret og et stykke som 'Nøddebo Præstegaard' om hinanden. Jeg elsker selv det stykke, og i mit univers er der grænser for, hvor meget man må pille ved traditionerne. Den seneste opsætning på Folketeatret var skøn. Hvis man beslutter sig for at spille den, er der grænser for, hvor meget man kan modernisere den. For så vil den ikke holde en meter. Hvis man begynder at ironisere, så går det galt. Historien er jo frygtelig brutal, hvis man tænker over den, så det skal man ikke lægge for meget op til. Man kan derimod godt skrue op og ned for klovne-elementerne og mængden af slapstick, som Søren Hauch-Fausbøll senest gjorde. Den slags gør sig godt i en familieforestilling. I sidste ende hænger 'Nøddebo Præstegaards' succes også sammen med, at man har en god skuespiller som Nicolaj, der er en lidt mærkelig rolle for en voksen skuespiller, fordi han er sådan en gammelklog teenager."

Hun ser faktisk Nicolaj som en slags forfader til det, der foregår i den moderne ungdommelige julesatire, fordi han på sin egen måde gør grin med julen.

"Antallet af julekabareter med mere eller mindre jul i sig er steget de senere år. Det begyndte med Lex og Klatten og Rytteriet, og nu er det eksploderet. Nogle af dem har haft meget stor succes. Der har vist sig at være et behov for en eller anden form for forløsning med vennerne, hvor man kan tage pis på julen, inden det går løs med det helt store jule-show hjemme hos familien. Så kan man være lidt smart og tage afstand fra julen med vennerne, og på en måde skjule, at man deltager i den traditionelle jul derhjemme. For mange er vennerne jo en slags familie, så det har handlet om at have en tradition med dem og mindre om, hvor meget jul der lige er puttet i kabareten. Julesatiren har formentlig et publikum, der er nogle andre, end dem der går i teatret fem gange om året," siger Rikke Rottensten.



Jakob Fauerby, Mille Lehfeldt og Laus Høybye i den moderne julekabaret 'Har du set min nissehue, mor?' Foto: Teater Grob.

## DET BESKIDTE JULEDUSIN

- **Annas jul**, Ishøj Teater, 9.11-22.12.
- **Crazy Christmas Cabaret 2015 – Don't Touch Nefertiti**, Glassalen i Tivoli fra 7.11-9.1.
- **Den store julemiddag**, Teatret Fair Play, 5-19.12.
- **Det store juleterapishow**, Nørrebro Teater – Rialto Teatret, fra 20.11-22.12.
- **En rigtig nisse**, Det lille verdensteater på Teatret Zeppelin, 28.11-4.12.
- **Har du set min nissehue mor?**, Teater Grob fra 15-18.12.
- **Kaptajn Bimses jul**, Louise Schouw Teater på Teatret Zeppelin, 5.12-11.12.
- **Maries julegave**, Anemone Teatret, 21.11-23.12.
- Nisselist og Troldefis, Zangenbergs Teater fra 24.11-20.12.
- **Nøddebo Præstegaard**, Folketeatret fra 19.11-23.12.
- **Nøddeknækkeren**, Docken, 1.12-30.12.
- **Rosas julebal**, Nørrebro Teater, 5-23.12.

# Stigende eksport

Flere danske teaterstykker bliver opført i udlandet. Film, tv-serier og litteratur trækker teatret med, men det kræver stadig en lang og sej indsats, før arbejdet bærer frugt. Og så mangler der støttemuligheder.

Af Jacob Wendt Jensen

I en del år har Christian Lollike fået flere af sine teaterstykker spillet i Tyskland, ligesom både Lars von Trier og Thomas Vinterbergs film er blevet til teaterstykker, der er spillet så langt som væk som på Broadway i New York.

"Interessen for dansk og nordisk teater er stigende. En af de vigtigste faktorer er den succes, som vi i de nordiske lande har haft med vores film, tv-serier og litteratur. Særligt opmærksomheden omkring krimiforfatterne gør i øjeblikket, at udlændinge kigger nærmere på dansk teaterdramatik," siger Fred Olav Johannesen, der er forlagschef hos Nordiska, der har specialiseret sig i at afsætte dansk og nordisk teater over hele verden.

"Alt i alt taler man ganske enkelt mere om Norden i kulturelle cirkler, og det er begyndt at smitte af på efterspørgslen på teater. Netop nu sidder vi for eksempel og arbejder på sidste del af nogle spændende aftaler i London, så i løbet af det næste år eller to vil vi se langt mere dansk dramatik i teaterbyen," lover forlagschefen.

## Sejt træk i England

Dansk teater har altid haft et vist marked i de tysksprogede lande. De har simpelthen været de mest tilgængelige historiske set. Men nu har Nordiska også åbnet et kontor med to medarbejdere i London. Firmaets øvrige 20 medarbejdere arbejder fra København, Helsinki og Berlin.

Plakat: Soho Theatre.

New Perspectives present

**THE BOSS OF IT ALL**  
BY LARS VON TRIER  
ADAPTED FOR THE STAGE BY JACK MCNAMARA

Join us for a sharp and stylish new comedy about faked identities and explosive office politics.

**Soho Theatre, London**  
Wed 2 - Sun 27 July

The boss of an IT company is secretly selling up. To save face, he hires Kristoffer, an actor, to take the blame.

Thrown in at the deep end, he soon gets more than he bargained for... in an office of misfit staff, he faces a bitter dilemma: to sell off the company or try to save his new-found friends.

A critically acclaimed, smart and fast-paced comedy, adapted from Lars Von Trier's cult classic film.

TICKETS FROM £12.50  
BOX OFFICE 020 7478 0100  
SOHOTHEATRE.COM

www.newperspectives.co.uk

THE PERSPECTIVES

SOHO THEATRE  
21 Dean Street  
London W1D 3NE

'Very funny.' ★★★★★  
Scotsman

'Severely stylish.' ★★★★★  
A Younger Theatre

'This is a show I have run out of superlatives for. Instead I will simply say: Go see it!' ★★★★★  
ThreeWeeks

ARTS COUNCIL ENGLAND

Afsætningen går nemlig – trods alt – ikke af sig selv.

"Der skal arbejdes hårdt for at afsætte teater fra Danmark og fra de nordiske lande i det hele taget," siger Fred Olav Johannesen.

"Vores arbejde i England er ved at bære frugt, men det har taget år. Der er langt fra, den første interesse er vakt, til opførelserne har en chance for at blive til noget. Men jeg tror fuldt og fast på, at det arbejde, vi lægger i de her år, vil føre til, at eksporten stiger på den lange bane. Det hårde og langsommelige arbejde kombineret med en større åbenhed for vores dramatik er den kombination, der skal bane vejen til en fremtid med flere danske teaterstykker ude omkring."

## Mange bække små

Det er ikke muligt at lave en samlet optælling over danske teaterstykker, der spiller i udlandet, men et gæt på omkring en

# af dansk teater

Plakat: The Music Box Theatre.

Foto: Momoland.



håndfuld premierer hvert år er ikke helt ved siden af, mener Fred Olav Johannesen.

"Vi har i mange år haft en ret stor interesse for teaterstykker baseret på Lars von Triers film, og den er forstærket gennem de senere år. 'Direktøren for det hele' og 'Dogville' er blot et par eksempler på stykker, der er sat op i flere lande i Europa. Hvis det lykkes at komme til udlandet med en større produktion, der oven i købet bliver en succes, kan der være gode penge i det. Men det er ikke altid, det står mål med det arbejde, man udfører," understreger han så.

Thomas Vinterbergs 'Festen' gik på The Music Box Theatre på Broadway i New York i planlagte halvanden måned i 2006, men ikke mange andre stykker er nået så langt ud. England er én ting, men USA er noget helt andet. Der bliver vist danske teaterstykker i USA, men det er for det meste meget små produktioner, og det sker oftest, fordi de får succes i England og

derfra kommer videre til USA i en form for samarbejde. 'Festen' er i øvrigt sat op mere end 50 gange rundt omkring i verden.

## Alt for få midler

Forfatter Stig Dalagers romaner og skuespil er udkommet eller opført i 30 lande verden over, og han efterspørger en fast ordning til støtte for opførelse af danske skuespil i udlandet. Hans erfaringer gennem 25 år viser, at man kan nå langt med få midler.

"Man kan nå langt, hvis man støtter dér, hvor interessen findes i forvejen frem for at køre frem med store forkromede kultursatsninger, der ikke har lokal grobund. Det er helt ude i skoven, at der siden 2004 har været lukket helt ned for den slags støtte. Faktisk har der aldrig været nogen direkte støtte til opførelse af danske skuespiltekster i oversættelse i udlandet, men man kunne dog indtil 2004 få foretræde for landets

kulturministere, hvis man havde et udenlandsk teater, der ville opføre ens skuespiltekst. Det kan man ikke længere. I Tyskland, Spanien og Frankrig undrer man sig over, at der ikke kan opnås støtte, som man ser det i andre skandinaviske lande. Vi adskiller os i øjeblikket negativt fra hele Skandinavien på det her område,” siger Stig Dalager.

Det måtte han selv sande på den hårde måde, da et større teater i Madrid for nogle år siden ville opføre hans stykke, 'American Electra', der er en fortolkning af Sofokles i lyset af Iraq-krigen. I Spanien forstod man ikke, at der ikke var støtte til Dalager, når der var det til for eksempel Lars Norén fra Sverige. Og det gjorde, at planerne aldrig blev til noget.

### Broadway i sigte

Allerede i 1997 fik Stig Dalager vist 'Jeg tæller timerne' på det velrenommerede Off-Broadway teater La MaMa Experimental Theatre Club i New York. Her har blandt andre også Sam Shepard og Edward Albee fået vist deres stykker.

Hvad skulle der til?

”Stykket var oprindeligt en monolog på Det Kongelige Teater med Kirsten Olesen i hovedrollen. Det blev præsenteret på Columbia University, hvor man dengang havde en årlig præsentation af nordiske teaterstykker. I første omgang var det vigtigt, at der overhovedet eksisterede en engelsk oversættelse af stykket, og den havde Litteraturcenteret – en forløber for Litteraturstyrelsen – finansieret. Derefter fik den amerikanske opførelse af stykket en overordentlig positiv anmeldelse i det velansete tidskrift Theatre Week, og det skabte interesse på La MaMa.

I Europa har vi en lang tradition for monologer, men det har de ikke i USA, så stykket blev 'dynamiseret' rent dramaturgisk, hvis vi kan sige det sådan, så det blev til et stykke med flere skuespillere. Og endelig, så lykkedes det mig dengang at få en smule støtte til selve den amerikanske opførelse på La MaMa – dels fra den radikale kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen og dels fra et sponsorat fra Novo. Desuden er jeg altid blevet godt hjulpet af det danske konsulat i New York. Det betyder meget i en by som New York, at de medvirker til at organisere en begivenhed omkring premieren,” fortæller Stig Dalager.

'Jeg tæller timerne' spillede den planlagte tid med succes på La MaMa og blev siden forlænget på et endnu større teater. Siden da har Stig Dalager haft 'Drømmen' med på The New York Fringe Festival med Bibi Andersson i hovedrollen.

Netop nu har han stykket, 'Family Night' på vej på Off-Broadway på The August Strindberg Repertory Theatre, hvor han regner med en premiere i løbet af 2016.

Robert Greer, der har stiftet The August Strindberg Repertory Theatre, hvor man altså spiller andet end Strindberg, besøger Dalager en gang hvert halve år i Danmark, og de har et frugtbart samarbejde. Greer vurderer, at 'Family Night' også har chancer på selve Broadway. Sammenlagt har Dalager været i New York en håndfuld gange, men mest til premierer. Resten af samarbejdet foregår i telefonen tværs over Atlanterhavet.

### Teaterkoncerter rykker ud

Nikolaj Cederholm opfandt begrebet teaterkoncert i 1994 med 'Teaterkoncert Gasolin' på Dr. Dantes Aveny på Frederiksberg. Siden da har han ind imellem instruktøropgaver arbejdet videre med genren, og de senere år er en stribe af teaterkoncerterne blevet afsat i udlandet. Det gælder for eksempel 'Come Together', der er vist både i Stavanger i Norge, Geneve i Schweiz, Amsterdam i Holland og Uppsala i Sverige.

”I første omgang handlede det om at se, om jeg overhovedet kunne få den store sten, som en teaterkoncert er, til at flytte sig. Lønningerne til både sceneteknikere og optrædende er meget dyrere i Danmark, end i de fleste andre lande. I Stavanger i Norge har vi efterhånden fået etableret et brohoved. Man siger jo, at det er Norges mest internationale by, fordi 25 procent af indbyggerne er fra udlandet på grund af olieindustrien. Der har vi spillet både 'Teaterkoncert Mozart', 'Come Together' og 'Teaterkoncert Beethoven,’” siger Nikolaj Cederholm og fortsætter:

”Konceptet har været skiftende besætninger af danske og norske sangere og skuespillere. På 'Teaterkoncert Beethoven' havde vi kun Bjørn Fjæstad og en dansk musiker, og det var nok trylledrik at tilsætte, så det virkede. Efterhånden som dansk teaters økonomi bliver udhulet, ligger der i øvrigt flere midler til produktion i Norge, end i Danmark. Når man tænker over, hvor lille en teaterkoncert er – 10 til 12 medvirkende uden scenografi – i forhold til en ballet eller en opera på Det Kongelige Teater, er det forbløffende, at det skal være sådan,” siger Cederholm, som planlægger nye teaterkoncerter, der skal skabes i Norge og have verdenspremiere der.

### Jomfrupublikummet overgiver sig

Nikolaj Cederholm oplever i øvrigt nogenlunde den samme reaktion på teaterkoncerter, uanset hvilket nyt land, den danske opfindelse vises i.

”Det har været en kæmpe stor fornøjelse at møde det, jeg vil kalde et jomfrupublikum. Altså et publikum, der ikke har set en teaterkoncert før. Man kunne formode, at de til 'Come Together' ville komme på grund af The Beatles musikken, men så ser de vores fantastiske første 20 minutter og får sådan en oplevelse a la 'hvad fanden er det for en by, vi nu er kommet til'. Og så overgiver de sig, og man kan se, at de synes det er fedt. Det er helt fantastisk at være vidne til hver eneste gang, det sker”, siger Nikolaj Cederholm.

## DEBAT

# På ingen måde begrænset af høj alder

Hvornår går skuespillere på pension? Ikke så længe helbredet holder, vil de fleste vel sige. Men hvad nu, hvis teaterdirektørerne og film- og tv-producenter raden rundt har glemt, at man er der, eller selv er gået på pension?

Vupti! Der røg netværket, møjsommeligt opsparet gennem et langt virke ved faget. Hvad gør man så, når man mener, at man fortsat har noget at bidrage med til scenen? Fra tid til anden har kolleger søsat projekter, som netop benytter sig af skuespillere med livslang erfaring fra scenen. Og da faget ubønhørligt ofte uddeler job efter spillernes markedsværdi, bliver det bydende nødvendigt, at man selv tør gå op front og byde ind med aktivt skuespilvirke, så længe man kan.

Der er masser af mulighed for at være med i forreste linie, når vi snakker om, hvad faget kan. Og det er på ingen måde begrænset af høj alder, tværtimod. Hvis man tør, og har ressourcer til det, kan man udbyde teater i en nyskabende form, der er udfordrende for både de udøvende og tilskuerne. Det vil næppe blive det, der sælger flest billetter, men det vil medvirke til at holde faget ungt, også selv om man for længst har passeret det almindelige arbejdsmarkeds pensionsalder.

Det er i hvert fald det, som kom ud af et projekt, der udsprang af DSFs invitation til seniormedlemmer 55+. Man ville høre lidt om, hvad der rørte sig af tanker og ideer blandt ældre medlemmer, og det resulterede i, at vi etablerede en arbejdsgruppe, der valgte at arbejde med Dickenske figurer. Her finder man et stort antal dramatiske figurer, der ofte tegnes som rene karikaturer. Vi satte os for at gengive dem som troværdige mennesker.

Efterhånden fandt vi frem til en form, hvor vi uden at skele til vores alder og køn bevægede os frit mellem de forskellige figurer ud fra devisen, at alle kan spille alt, eller nontypecasting, om man vil. Basis i dette arbejde er at give rum til at afprøve hinandens bud og have tillid til, at det kan bære frugt at bevæge sig ud på dybt vand i sin figurskabelse.

Skal vi lege 'Far, mor og børn' kunne have været overskriften på arbejdet, fordi vi valgte at følge det enkle regelsæt for denne leg - at du skal agere troværdigt i den figur, du har valgt at agere som.

Selv om vi hører til blandt de ældste udøvere af faget, måtte det ikke resultere i, at vi kiggede baglæns, herunder valgte dramatisk materiale, som vi var typecastet til. Vi ville til stadighed udfordre os selv og give næring til den natur-

lige nysgerrighed for menneskets gøren og laden, som er grundsubstansen i vores fag.

Værdien i arbejdet har i høj grad ligget i at udvikle den enkeltes tro på egen formåen til at komme dybere ind i figurarbejdet. Brede viften af diverse figurers facetter ud, og samtidig understøtte den troværdighed, der bør være bærende i skuespilarbejdet.

Vi håber, at andre måske kan lade sig inspirere af vores arbejde, og derfor inviterer vi interesserede kolleger og andre til at kigge os over skulderen. Vi har sammensat nogle sceniske billeder fra det Dickenske univers, der illustrerer vores arbejds metode og fremviser det 16., 17., 19. og 20. november. Alle dage i DSF Studio kl. 20.00.

Tilmelding på octopus@teliamail.dk senest 12. november.

Jarl Forsman/arbejdsgruppe 55+

## Runde fødselsdage

Ulf Pilgaard	15. november	75 år
Anne-Grethe Bjarup Riis	21. november	50 år
Henriette Rosenbeck	21. november	50 år
Mads Mikkelsen	22. november	50 år
Flemming Ryberg	24. november	75 år
Henrik Koefoed	25. november	60 år
Tom Jensen	30. november	50 år
Kerstin Anderson	4. december	60 år
Rikke Liljeborg	4. december	50 år
Torbjørn Hartvig Hummel	6. december	60 år
Sara D'ottone	10. december	75 år
Søren Rode	10. december	80 år
Michael Derlev Harbo	25. december	50 år
Peter Larsen	2. januar	60 år
John Batz	2. januar	50 år
Niels Juhl Boesen	12. januar	50 år
Betty Glosted	13. januar	60 år

## DSF STUDIO - KURSER OG TRÆNING I EFTERÅRET



### MED FOKUS PÅ DIT HÅNDVÆRK

#### HAR DU MODTAGET STØTTE FRA KUNST.DK?

Dato: 16. november, tilmeldingsfrist 11. november, gratis

Har du søgt og fået tilskud til et udviklingsprojekt eller en produktion, så kom og hør, hvordan du skal forholde dig i forhold til skat og dagpenge. Støttemidlerne udbetales til dig i dit cpr-nummer. Det vil sige, at du får problemer i forhold til dagpenge og skat, hvis du ikke griber dit projekt rigtigt an fra start.

Vi vil komme ind på, hvordan du skal forholde dig med administrationen af dit tilskud, aftaler, kontrakter, moms, skat og aflæggelse af regnskab mv.

Du kan få gode råd af Jens Christian Jensen fra Projektcentret i Dansehallerne og Nanna Møller fra Skuespillerforbundet, og stille alle de spørgsmål, du har.

Arrangementet henvender sig til alle faggrupper i forbundet.

#### DANCEWORKSHOP MED TONIAH PEDERSEN

Dato: 28-29. november, stadig ledige pladser

Workshoppen henvender sig især til dansere, koreografer og musicalperformere, som ønsker at udvide deres repertoire og genrekendskab. Koreograf, Tonia Pedersen har en unik og bestemt street stil og bred erfaring inden for musikvideoer, dans, teater, musical, reklamer, film og TV.

#### KØBENHAVN

OB! DELTAGELSE KRÆVER FORHÅNDSTILMELDING

##### KOMEDIE MED JOY-MARIA FREDERIKSEN

Dato: Tirsdage fra 27. oktober - 24. november

Træningen retter sig mod skuespillere og musicalperformere. Fokus vil ligge på at udvikle sin evne til at forstå forskellen på komedie og farce. Joy-Maria Frederiksen er skuespiller, men har de seneste seks år primært fungeret som instruktør.

##### FILMSKUESPIL MED LOTTE SVENDSEN

Dato: Onsdage frem til 25. november

#### AARHUS

##### FILMSKUESPIL MED MORTEN LUNGAARD

Dato: Torsdage: frem til 26. november

##### MANDAGE PÅ FILMSKOLEN

Dato: mandage frem til 30. november

DSF medlemmer har mulighed for at deltage i Filmskolens mandagsundervisning: "Det Fælles Filmsprog", hvor anerkendte branchefolk deler ud af deres erfaringer. Tilbuddet er gratis og samtidig en mulighed for at møde fremtidens filmskabere.

LÆS MERE OG TILMELD DIG KURSERNE PÅ  
[SKUESPILLERFORBUNDET.DK/DSF STUDIO](http://SKUESPILLERFORBUNDET.DK/DSF STUDIO)

Fik du ikke sendt dine **kontrakter til Filmex for 2014**, så gør det så hurtigt som muligt. Vi efterafregner i midten af december.

Husk kun at sende kopier.

Kontakt os på 33 24 22 00, hvis du har spørgsmål.

**FILMEX**



NORDIC PERFORMING  
ARTS DAYS IN TÓRSHAVN  
FAROE ISLANDS  
MAY 24TH - 28TH 2016

Now open for entries  
Go to [nordicperformingartsdays fo](http://nordicperformingartsdays fo)

# D'O'INK

Af Mikkel Stubbe Teglbjærg



## Vanvid – dagpengeaftalen glemmer de atypiske

Da man i den forrige regering nedsatte en dagpengekommision, så var det med det formål at skabe et nyt, tidssvarende dagpengesystem. Et system, der kunne rumme hele befolkningen. Personligt nærrede jeg også et håb om, at der en gang for alle ville blive gjort op med absurde mantraer som 'det skal kunne betale sig at arbejde' og 'det skal jo ikke bliver sovepude'. Udtryk, som kun bliver brugt af folk, der enten ikke har været i en freelancebranche eller aldrig har været i berøring med dagpengesystemet.

Sådan skulle det imidlertid ikke gå.

DSF har været meget aktiv vedrørende kommissionen. I samarbejde med andre forbund og i samtale med politikerne har vi gjort alt, hvad vi kunne for at gøre det forståeligt, hvilke udfordringer det giver at arbejde på et freelanceområde med korte ansættelser og samtidig være en del af et dagpengesystem.

Vi bevæger os på det atypiske arbejdsmarked. Og det atypiske er ved at blive mere og mere typisk. Der er mange, der arbejder på samme måde som os. Vi er over 400.000 mennesker, der arbejder på korte ansættelser. Men selv om vi valgte at stå sammen, ni organisationer på tværs af hovedorganisationer, var det ikke nok til at få politikerne til at lytte. Så snart kommissionen havde afleveret deres anbefalinger, forhandlede regeringen, Venstre og Dansk Folkeparti en aftale på plads, hvor netop freelancerne og honorarmodtagerne blev kastet over i en arbejdsgruppe, angiveligt fordi dette arbejde krævede mere analyse. Der blev lavet en aftale, hvori de atypiske ansættelser ikke indgik.

Aftalen skulle åbenbart lukkes hurtigtigere, end nogen kunne nå at sige dagpengesystem. Jeg sidder tilbage med fornemmelsen af, at regeringen var så forhippet på at lande en hurtig aftale, at man ofrede de bedste løsninger. Valgte at vende det

døve øre til de mange organisationer, der trods alt ved, hvad vi taler om.

Men det er vanvid, at der ikke tages hånd om et arbejde, der har været meget længe undervejs. Det er ikke godt nok. Og man kan med god grund frygte, at freelancere og honorarmodtagere er blevet skudt til hjørne.

I vores branche har dagpengene altid været med som blind makker, fordi korte ansættelser for de fleste er et grundvilkår. Det er der næppe noget at gøre ved. Naturligvis ville det være ønskværdigt, hvis lønningerne var så høje, at man ikke behøvede at melde sig ledig – eller ansættelserne så lange, at der aldrig skulle spekuleres på, hvor mange timer, der spares op. Sådan er virkeligheden bare ikke for en del. DSFs medlemmer er heldigvis ofte kun ledige i perioder, men de perioder er svære.

Dette er en tid, hvor det er nemt at blive forstemt. Handlingslammet – tynget. Men det er nu, vi skal kæmpe videre og arbejde for, at arbejdsgruppen kommer med en ordentlig løsning. Og vi gir ikke op. Vi bliver ved, indtil vi får et dagpengesystem, der også giver mening for os.

Katja Holm.



Foto: Karoline Lieberkind



★★★★★  
What's on Stage

★★★★★  
British Theatre Guide

★★★★★  
The Telegraph

SKENA UP INTERNATIONAL  
FESTIVAL 2013  
Best Male Performers

BIRMINGHAM EUROPEAN  
FESTIVAL 2013  
First Prize and Audience Prize

**5-8  
NOV  
2015**

## NEXT DOOR

 Out Of Balanz

Da Ivan Hansens nabo pludselig stiller træskoene, indser Ivan, at han ikke ved noget som helst om ham. Hvordan kan man bo lige ved siden af nogen i årevis uden overhovedet at lære dem at kende? Intim historiefortælling og eksplosivt fysisk teater.

Tor-fre 11.15 & 20.00



★★★★★  
Limfjord update

★★★★★  
Gregers Dirckinck-Holmfeld

★★★★★  
Jyllandsposten

**11. - 14.  
NOV  
2015**

## 839 DAGE

 BaggårdTeatret

Hvordan kunne det ske? Gennem omfattende research, har dramatiker Henrik Szklany skabt en bevægende beretning, der fra Ærø til Østafrika forsøger at gøre os klogere på en af de mest komplicerede internationale udfordringer i nyere tid: Pirateriet.

Ons-fre 20.00 Lør 17.00 Søn 15.00



**26.-28.  
NOV  
2015**

★★★★★  
Jyskevestkysten

★★★★★  
Gregers Dirckinck-Holmfeld

## TILBAGE TIL HAIFA

 Teater Møllen

Forestillingen er baseret på novellen (A'ed Ila Haifa) af GHASSAN KANAFANI. Et ungt palæstinensisk forældrepar bliver drevet i eksil, væk fra deres hjem og væk fra det barn, der ligger tilbage i lejligheden. Tyve år efter, da familien endelig kan vende tilbage til Haifa, finder de en israelsk kvinde boende i deres gamle hjem.

Tor-fre 20.00 Lør 17.00

**DRAMATISK  
DEBUT 2016**

VÆR MED TIL AT KÅRE  
VINDEREN AF  
**DRAMATISK DEBUT**

Kom til finalen på konkurrencen  
for debuterende dramatikere  
på Teater V **Søn 22. nov**

Læs mere på [teater-v.dk](http://teater-v.dk)